

ชื่อเรื่อง : กลยุทธ์การขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษา
อาชีวศึกษาเกษตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ชื่อผู้วิจัย : นายชาติชาย เกตุพรหม

ปีที่วิจัย : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1. ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร โดยการวิเคราะห์เอกสารและจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 432 คน ด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา 2. การพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) และจัดทำร่างกลยุทธ์ ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน เกษตรกรในชุมชน และผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ จำนวน 20 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) 2) การตรวจสอบร่างกลยุทธ์การขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหาร ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) 3) การทดลองใช้กลยุทธ์ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย ภายใต้โครงการทดลองใช้กลยุทธ์ จำนวน 4 โครงการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3. การประเมินกลยุทธ์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) การประเมินกลยุทธ์ ด้วยแบบประเมินวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นการนำเสนอจากข้อสรุปผลการวิจัยกลยุทธ์การขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร พบว่า มีการอบรมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตร มีการเปิดโอกาส ครู บุคลากรในสถานศึกษา เกษตรกร

และผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ส่วนปัญหาของการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรปลอดภัย ด้านการพัฒนาทักษะและความสามารถในการดำเนินงานเกษตรปลอดภัย และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเมือง/กฎหมาย รองลงมา ได้แก่ ด้านงบประมาณ และ ด้านบุคลากร และด้านสังคม/วัฒนธรรม

2. กลยุทธ์การขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ และตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นมีจำนวน 10 กลยุทธ์ แบ่งตามประเด็นกลยุทธ์ ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักและการให้ความสำคัญกับเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารแก่ผู้เรียนและเกษตรกร มี 2 กลยุทธ์ 2) การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านเกษตรอินทรีย์เพื่อความมั่นคงทางอาหารด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ มี 3 กลยุทธ์ 3) การเพิ่มความสามารถให้ผู้เรียนและเกษตรกรในการทำเกษตรปลอดภัยด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม มี 3 กลยุทธ์ 4) การส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหาร มี 2 กลยุทธ์ และผลการทดลองใช้กลยุทธ์ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของการขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของผู้ร่วมกิจกรรมภายใต้โครงการทดลองกลยุทธ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และจำนวนเกษตรกรยุคใหม่ที่ได้พัฒนาด้านเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารด้วยเทคโนโลยียุคใหม่จนประสบความสำเร็จเพิ่มขึ้น

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การขับเคลื่อนเกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า กลยุทธ์ส่วนใหญ่มีความสอดคล้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : กลยุทธ์ / เกษตรปลอดภัย / เกษตรปลอดภัยเพื่อความมั่นคงทางอาหาร